

Az élelmiszer-ellátásról

A jövő évi élelmiszer-ellátásról, valamint a következő öt esztendő ezelő kapcsolatos feladatairól rendeztek szakmai tanácskozást hétfőn Székesfehérvárott, az élelmiszer- és vegyiáru-kereskedelmi vállalatok mintegy 200 szakemberének részvételével. A tanácskozást *Spilák Ferenc* belkereskedelmi miniszterhelyettes nyitotta meg, majd *Szigethi Gyula*, a minisztérium élelmiszer- és vegyiáru-kereskedelmi főosztályának vezetője ismertette a hatodik ötéves terv eddigi eredményeit, és a következő évekre szóló feladatokat.

Az elkövetkező öt évben a mostanéhoz hasonló színvonalas, kiegyensúlyozott, folyamatos ellátást kell nyújtania az élelmiszer-kereskedelemnek. Bővíteni kell az egészséges táplálkozást szolgáló, a háztartási munkát megkönnyítő termékek választékát, s jelentősen javítani kell a vásárlási körülményeket.

Az importtal kapcsolatban az előadó hangsúlyozta,

hogy a tőkés piacról a jövőben is csak az itthon és a szocialista országokban gyártottaknál jobb minőségű termékeket vásárolunk. Délgyümölcsből a lehetőségekhez képest igyekszünk bővíteni a választékot. Elmondta, hogy kubai narancs és grapefruit már kapható, november végén megérkeznek az első banánszállítmányok.

A tanácskozáson megvitatották az élelmiszer-kereskedelem legnehezebb időszakára, az év végi ünnepekre való felkészülés feladatait is. Mint elhangzott, mikulásfigurából, szaloncukorból lesz elegendő, fenyőfából másfél milliót hoznak forgalomba, s egyenletes, jó ellátást biztosítanak a szükséges élelmiszerekből, fűszerekből.

A tanácskozás felszólalói elsősorban az élelmiszer-kereskedelem jövedelmezőségi problémáival, valamint az új üzemetelési formák bevezetésének tapasztalataival foglalkoztak

Konferencia a vezetőképzésről

Kétnapos konferencia kezdődött hétfőn Budapesten a vezetőképzés korszerűsítéséről a Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság és a Művelődési Minisztérium szervezésében. A tanácskozáson a vezetőképzésnek az oktatási rendszerben betöltött szerepét elemzik, megvitatják a fejlesztés irányait és foglalkoznak a képzés tartalmi kérdéseivel is.

A konferenciát *Drecin József* művelődési minisztériumi államtitkár nyitotta meg. Elmondta, hogy az országban 40 vezetőképző intézményben és számos vállalatnál is foglalkoznak vezetőképzéssel. Az elmúlt években a hálózat kiépült, így nincs szükség annak bővítésére. Sokkal fontosabb munkájuk hatékonyságának javítása, a követelményeknek megfelelő korszerű vezetőképzés kialakítása. Ehhez a jelenleginél jobb munkamegosztásra van szükség a vezetőképző intézetek és a felsőoktatási intézmények között.

Mindennapok számítástechnikája

Komputer adagolta abrak

Amikor szabad útja nyílt a magyar gazdaságban a gémkáknak és egyéb kisműszereknek, az új alkatrészek jelentős része szerveződött számítástechnikával foglalkozó szakemberekből és az új tudományhoz csak konyitó, üzletet és sikert akarókból. Alig készültek el a cégbejegyzések, a termelészövetkezetek egymás után kapták az ajánlatokat, mintha az ország számítástechnikusainak a fele csakis a részükre akart volna takarmányadagolást optimalizáló programot készíteni. Jó néhány ajánlat olvasatlanul hullt a papirkosárba, de azért megrendelés is született sok-sok alkalommal. Sokan átkozzák a percet, amikor engedtek a rábeszélésnek, csábításnak, de legalább ennyien büszkén iratják ki a printerrel a megtakarítás kimutatását. (Persze, az is gyakran előfordul, hogy számítógépes takarmányadagolási program már évek óta fut a gazdaságban, de ennek a hasznosságát igazoló adatokat szépen vonalazott, kézzel írt táblázatokból silabizálja az elnök.)

A jó programok receptjéért a Békés és Csongrád Megyei Állami Gazdaságok Szakszolgálati Állomására mentünk.

Nem az íróasztal mellett ülő, egyedül a papírlap fölé hajoló programozó kislányok készítik a jó programot, az igazi eredményhez a bütökös újjá állattenyésztési szakemberek közreműködése is elengedhetetlen — mondja *Szirányi László* műszaki-gazdasági tanácsadó.

Az állomáson 1981-ben az Állami Gazdaságok Országos Központjával együttműködve már 11 gazdaság részére készítettek ilyen takarmányozási segédletet. Kezdetben az IMG-666-os számítógép végezte a munkát. Nehézkos mozgású mäsina volt, a szegedi központba, saját szobájába várta a megrendelőket. A következő évben ámulatot keltenek (főként félmillió-százezeresek) a személyi számítógépek. Aztán a ZX-81-esek jelentették azt, hogy az állattenyésztő telepek irányítóinak asztalára is számítógép(ecske) kerülhetett. Persze, a programokat át kellett írni. Kicsit lassan dolgoznak a ZX-ek, a memóriájuk is lehetne nagyobb, de nagyon sokat se-

gítenek a napi döntéseknél. Az igazi megoldást a Commodore-64-es személyi számítógépek jelentik. Az ő adattáruk 300-féle etetnivalót, egyenként 30 tulajdonságát is képes állandóan „eszben tartani”

A jó programhoz nem elég csak a takarmány alkotórészeit és ezek biológiai hatásait figyelembe venni. Az állatfajták genetikai tulajdonságain kívül vizsgálni kell a tartási körülményeket is. Például ahol kevés a levegő az ólakban, istállókban, igencsak szűken kell mérni a jószágok tápanyagot. A gép az állattenyésztés gazdaságosságának számításába be tudja építeni a gyakori felvásárlási és takarmányár-változásokat. A jó rendszeren is lehet javítani. A cél most éppen a tenyészidő csökkentése a takarmányadagok akkora növelésével, ami még nem okozza az állatok elzsírosodását. Így az energiaköltségek szoríthatók majd lejjebb. Évente négyszer-ötször végzik el a programok karbantartását.

Ennyi ismeret birtokában talán jogos a kérdés: mit hoz az alkalmazók wonyhájára a számítógépes módszer?

Takács Ferenc, a Szakszolgálati Állomás igazgatóhelyettese: — Egy 500 kocás sertéstelepen, ahol egyszerre 4 ezer 200 hízót tenedeznek, évente egymillió megtakarítás várható a számítógép munkába állítását megelőző költségekhez képest. A felhasznált takarmány értéke az 1979-84 közötti időszakban 8 százalékkal csökkent, ugyanakkor 17 százalékkal nőtt az elősúly, és némileg csökkent a tenyészidő azokban a gazdaságokban, amelyek a velünk közösen kidolgozott módszert követik. Jelenleg 26, közelben levő mezőgazdasági üzemmel van kapcsolata-

tunk, 8 helyre lizingbe számítógépet is kiadtunk.

Szirányi László oly nagy hittel tud beszélni a számítástechnika mellett, hogy bigottan kibernetikaellenes gazdasági vezető legyen a talpán, aki még neki is ellent tud állni, és nem engedi bejegalább a személyi számítógépeket az általa vezetett gazdaság területére.

— Milyen a partnereik fogadókészsége?

— Bizony azon még van mit javítani. Az egyik állami gazdaság igazgatóját szerettem volna megnyerni az új tudomány pártolójának. Felajánlottam neki, hogy ha nem lesz meglegedve a szervezésünk eredményével, sem a gépet, sem a munkánkat nem kell kifizetnie. Erre válaszul az eszközt is kitiltotta a gazdaság területéről. Ez egy nagyon ritka, de mezdöbentő példa. Soha nem volt és nem lesz a számítástechnika okos alkalmazásának akkora jelentősége, mint gazdasági nehézségekkel terhes napjainkban. Ertem én, hogy miért nem kell a gép... Mert a vezetőnek nincs igazán érdeklődése az általa elérhető megtakarításban. Ha ő ezáltal több fizetést kapna... Egy kicsit nagyobb ilyenfajta kényszer kellene a jelenleginél!

A Szakszolgálati Állomás segít a jó ütemű és megfelelő mennyiségű takarmányozásban sertés-, szarvasmarha-, juh-, baromfi-, hal- és nyértenyésztőknek. Termelésirányítási rendszereket kínál szarvasmarha- és sertéstelepekhez, programokat tenyészállatok és tenyészési adatok nyilvántartásához. Számítógéppel segítik a műtrágyázási szaktanácsadást. S ez a lista még korántsem sorolja fel azokat a területeket, amelyeken a tanácsadó munkában nap mint nap előkerül a számítástechnika.

Böle István

Környezet '85

7. Zörög a sárhányó!

Ketten utaznak a biciklin. A csomagtartó utasa megszólal.

— Zörög a sárhányó!
— Mi van?
— Zörög a sárhányó?
— Nem hallom, mert zörög a sárhányó!

Amikor ez a nagyapokorú vice született, szó sem volt a városi környezet civilizációs ártalmairól, nem volt úton-útfélen használt szó a zaj-és rezgésvesztés, s nem dűbörögtek át zsúfolt buszok, nehéz kamionok a városban, s nem is száguldoztak leszedett végű kipufogókkal „sportos-krosszos” közlekedésbe szédült ifjak. Igaz, akkor meg a kocsisok mondták a tirádáikat az úri közönség füle hallatára. De azt legálább meg lehetett hallani. Mostanában már nem, mert ugye „zörög a sárhányó”!

Nehéziparunk jöszerevével nem jelentős, mégsem dicsekedhetünk, hogy a megyébe járnak üdülni az abszolút csöndre vágyók. A városi alapzaj egyre nő, néhány üzemünk pedig kifejezetten ellensége a fülnek. Nem mondhatni persze, hogy az illetékesek a zajpanaszokat elengedik a fülük mellett, mert nem is tehetik meg. Az OKTH Dél-alföldi Felügyelősége a Környezetvédelmi Intézettel és a Köjállal „kézben tartja” zaj-és rezgésvédelmet. Az idén 43 üzemnél és 3 kispárosnál végeztek zajmérést, s valamennyi vállalatot, és a három közül egy kispárosot kötelezték a zajszint csökkentésére. Ehhez még hozzáadódott 41 üzem, amelyről a Köjál állapította meg, hogy túl zajosak.

Hogy a zajra egyre érzékenyebbek vagyunk, jelzi a lakossági panaszok nagy száma. Legutóbb 21 esetben fordultak a hatóságok — többségükben jogos sérelemmel. A megoldások módja egyébként igen változatos, és nem ritkán fura fíntorokat mutat be. Az egyik vasasüzem műhelyében tühretlenül nagy volt a gépzaj, s ezért fel kellett szolitani a műszaki vezetőt, változtatáson az állapoton, ugyanis ez ártalmas a dolgozóra. A feladatot megoldották, az ott dolgozót nem zavarja már a zaj. A gépkezelőt ugyanis áthelyezték — a helyére pedig egy született hallássérültet állítottak. Csattoghat a gép!

A zenés szórakozóhely fölött lakók panasza alapján elrendelték a pinchehelyiség fűdémzsigetelését. A diszkózene továbbra is bedűbörögött ugyan, de az ágáló la-

kók egyike rövid idő alatt azt is elfelejtette, hogy valaha valamilyen zajügyben problémája volt. Megkapta a havi négyezer forintos „fülpótlékját”, s mindjárt átprogramozta a saját érzékenységét. Hiába, az emberi fül jól tud alkalmazkodni — különböző határértékekhez!

Határérték: ez az a fogalom, amelynek alapján valamilyen ártalomról eldöntjük, ártalom-e egyáltalán. A közelmúltban a Felső Tiszapart új lakótelepének szélső házaiban élők személyes ismerősei lettek. Határérték-elvtársnak. Idegesek lettek, hogy remeg a reggeli kávé a csészéjükben, s erre nosza, beadványban fordultak a szomszédos fűrésztelep rezgést okozó fűrészgépeinek megrendszabályozása érdekében. Ahol panasz, ott a vizsgálat, megtörténtek a szakszerű műszeres mérések, változtatásra nem kötelezték a fűrészüzemet. Egyszerűen azért, mert a rezgések kisebbek, mint az a bizonyos határérték. Azóta úgy rezeg a kávé, hogy tudják; ez a rezgés nem rezgés.

Kenyérgyár épült a Gáz utcában, rövidesen indul, át-vágják a szalagot. A tőle húsz-egynéhány méterre épült panelház lakói szorongva várják a kezdést, mert félnek a zajtól, az éjszakai műszakzajtól, a hajnali szállítások csörgés-csatogásától. Aggodalmukat tolmácsoltam a Környezetvédelmi Intézet Szegedi Állomása vezetőjének, Major Tibornak, aki bátran vállalja, hogy támogató véleményt adott a telepítéshez, gondolva a lakókra is.

— Féljünk a most induló gyártól?

— Most „indul” egy új ABC-áruház is Rókuson. Attól félnek?

— Nem félünk. Tűrelmetlenül várjuk.

— Nohát akkor, tessék elgondolni, hogy ez a gyár alig nagyobb, mint az ABC. Az ABC-áruházban éjjel is működnek gépek, zajos hűtőaggregátok. Ellenük ki szól, kitelepíteni ki akarja? Én persze nem állítom, hogy ennek a gyárnak jobb helye nem lett volna, de meggyőződése, egy ilyen jellegű kizüzetem ezen a helyen is lehet úgy felépíteni és üzemeltetni, hogy elviselhető legyen...

— Tegyük fel, hogy minden rendben működik, nem hallatszik ki a belső üzemi zaj. Ott van még az éjszakai-hajnali rakodás.

— Az ABC-hez is hajnal-

ban hozzák a tejet, kenyereket!

— De, ha mégis hangos lesz?

— Ha mégis... akkor a hatóságnak kötelessége lesz intézkedni. Elvégre is minden üzemre megadottak a határértékek, azokat be kell tartani. Ha a kenyérgyár lépi túl, akkor a kenyérgyár fizet bírságot, ebben nincs kivétel. Hát miért lenne törvénytörő, hogy valamit csak rosszul lehet csinálni? Az új gyárat úgy KELL üzemeltetni, hogy ne zavarja a környezetét!

— Bevasalható követelmény?

— Igen, mert ma már el kell érni, hogy azzá legyen. Ez a követelmény garancia is a lakóknak; nem hagyjuk őket cserben.

Elképzelem, hogy türelmetlenül várjuk a friss kenyereket, amikor megjelenik a boltos: „nincs kenyér, mert hangos volt a gyár. Bezárták”. Erre a tömeg fölzug: úgy kellett neki! Es boldogan hazamegy, üres szatyorral.

Igriczi Zsigmond
Következik:
Jelen-korom

Születésnap köszöntés

Akinek alkalma nyílik szót váltani *Papp Lajosnéval*, az betekintést nyerhet egy igen küzdelmes, dolgos élet hétköznapjaiba. Ahogy mesél, kedvesen, közvetlenül, az ember egyre csak azon töpreng, vajon honnan az idős asszony nyugalma, kedélye, hisz a 75 esztendő megpróbáltatásai nem múlhattak el nyomtalanul.

Korán, gyerekként kezdett dolgozni. Miközben kitanulta a kereskedő szakmát, közösséget talált Váásrhelyen, a munkásdalárda körusában. Tagja lett az SZDP nőszövetségének, szívesen vállalt párt megbízásokat, részt vett röpgyűlések szervezésében, a pártlap terjesztésében. A munkásszínjátszók csoportjában is tevékenykedett. Szeretettel, gondoskodásból, jutott beteg elvtársaira, szegény gyerekekre. 1945-ben lett a párt tagja, bizalmi, propagandista feladatokat vállalt, a munkásművelődést szívügyének tekintette. Férfjével együtt vállalták az aktív elkötelezett politikai munkát. De Papp Lajosné családanyaként is helyt állt: négy gyereke nevelésében, tanít-

tásában — példásan. Most azzal dicsekedhet, hogy gyerekei nem csak a tanulásban, a munkában is, szüleikhez méltón, megállják helyüket. Nagy lett a család, Papp néni hat unoka szeretetét élvezi. Részese sikereiknek, gondjaiknak egyaránt, a nagymama nélkülözhetetlen és ennek örül legjobban.

A 75. születésnapját ünneplő Papp Lajosné, aki a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntette tegnap hétfőn köszöntötték a városi pártbizottságon. *Horváth Károlyné* a megyei, *Oláh Miklós*, a városi pártbizottság titkára átadta a párttestületek ajándékát köszöntő levelét.

Nagy László felvétele
(Balról) Horváth Károlyné, Papp Lajosné és Oláh Miklós

Javítóban a balatoni hajók

Megkezdtek a Balaton járműveinek téli javítását a Mahart balatoni hajózási leányvállalatának sífőkői műhelyében. A nyári szezon lejártaival a kikötőbe futott 25 személyszállító hajót, a vitorlásokat és a kompkat az utolsó csavarig átvizsgálják,

és minden hibát kijavítanak rajtuk a jövő tavaszig. Ultrahangos vizsgálattal mérik a hajótestek falvastagságát, és amelyik lemez vékonyabb az előirtnál, azt kicserélik.

Felújítják a hajók festését is. Először homokfúvással tisztítják meg a régi festéktől a vízi járműveket. A kemény szemcsék a legkisebb rozsdát is lekoptatják, és tökéletesen tiszta felület marad a művellet után. Ezt követően egy nemrégiben vásárolt festékszóró berendezéssel 263 atmoszféra nyomással viszik fel az új festékréteget, amely az így előkészített helyekre igen jól tapad, és egyetlen művelettel olyan vastag védőréteget képez, amelyen ecsettel csak két-háromszori átfestéssel értek el. E módszerekkel szaporább a munka, négy óra alatt öt szakmunkás egyhavi feladatait végzi el egy dolgozó. Azokon a vízi járműveken, amelyeken nincs ilyen sok tennivaló, az előírt műszaki átvizsgálásokat veszik sorra; kijavítják azokat a kisebb hibákat, amelyeket a nyári menetidőben összeírtak a kapitányok, de akkor nem futotta az időből, hogy rendbehozzák.

Hozzákezdnek a 22 balatoni kikötő rendbetételéhez is. A tő medrét külön terv szerint kotorják ezeken a helyeken, kijavítják a hullámtörők kőburkolatát, a kikötők épületeit.

A hideg beálltával csak egyetlen jégtró marad szolgálatban, amely a következő ereszcsondultáig járva-kelve törí majd a kikötőben a tő teli pánclját, hogy megvédje a vizen maradt hajókat a jég szorításától.